

**Onderwerp:** Informatienota Waterspoor ingekomen stuk commissie BMZ

**Datum vergadering:** 16-4-2024

**Registratienummer:** 1988122 versie 1

---

## Informatienota

### Onderwerp

Verkenning watergebruik als grondslag voor de zuiveringsheffing.

### Kennisnemen van

- Het onderzoeksrapport 'Onderzoek alternatieve grondslag zuiveringsheffing' van Tauw B.V. uitgevoerd in antwoord op de motie 021-2022 'Verkenning watergebruik als grondslag voor de zuiveringsheffing'.

### Inleiding

In de AB-vergadering van 16-11-2022 is motie 021-2022 'Verkenning watergebruik als grondslag voor de zuiveringsheffing' aangenomen. De motie kent het volgende verzoek:

- Een eerste verkenning naar mogelijkheden en beperkingen bij het hanteren van watergebruik als grondslag voor de zuiveringsheffing;
- Het AB daarover te informeren.

Op basis van het bovenstaande verzoek is een onderzoek uitgevoerd door adviesbureau Tauw B.V. met als opdracht de mogelijkheden en beperkingen van het hanteren van het waterverbruik als grondslag voor de zuiveringsheffing voor woningen te onderzoeken. Voor het onderzoek is de vraag voor een verkenning opgesplitst in twee onderzoeksporen:

- 1) Literatuuranalyse in hoeverre het waterverbruik als grondslag voor de zuiveringsheffing bij zal dragen aan het zuiniger gebruik van water en lagere kosten voor de zuivering en of hiermee ook een betere invulling wordt gegeven aan het uitgangspunt 'vervuiler/gebruiker betaalt';
- 2) Onderzoek naar de haalbaarheid en doelmatigheid van deze nieuwe grondslag en wat dit betekent voor de balans tussen de opbrengst van de heffing en de uitvoeringskosten.

Het onderzoeksrapport van Tauw B.V is op 14 juli 2023 opgeleverd en als bijlage bij deze nota gevoegd (DM1959647). De tijd tussen de oplevering van het onderzoeksrapport en deze nota is vrij lang. Voornaamste reden daarvan is de wens om het vervolg op deze motie qua moment van informeren te koppelen aan het traject van wijziging van het belastingstelsel (integraal informeren). Nu de wijziging van het belastingstelsel een jaar is uitgesteld, is besloten dit onderzoek daar los van te koppelen. Dit kan ook, omdat het elkaar niet direct raakt.

### Kernboodschap

De conclusies uit het onderzoeksrapport zijn als volgt samen te vatten:

- Een grondslag op basis van waterverbruik voor de zuiveringsheffing zal naar verwachting niet leiden tot een significante verlaging van het waterverbruik bij huishoudens.
- Daarnaast hoeft er geen directe relatie te zijn tussen de hoeveelheid waterverbruik en de vuilvracht van het water.
- Het wordt als rechtvaardig gezien dat de kosten voor de zuivering van afvalwater worden gedragen door degenen die bijdragen aan de vervuiling.
- Daarnaast kan het hanteren van het waterspoor als basis voor de zuiveringsheffing een bijdrage leveren aan de bewustwording van het belang van duurzaam watergebruik.

- Geconstateerd wordt dat het invoeren van een nieuwe grondslag technisch haalbaar is. Het implementeren van de nieuwe grondslag brengt echter wel complicaties en hogere kosten (implementatie en jaarlijkse perceptiekosten) met zich mee.

Een grondslag op basis van waterverbruik zal al met al leiden tot een complexere heffingssystematiek die gepaard zal gaan met eenmalige en structurele hogere kosten. Tegelijkertijd zal naar verwachting dit niet leiden tot een significante vermindering van het waterverbruik en lagere zuiveringskosten. Het zal wél een eerlijkere invulling geven aan het principe 'vervuiler/gebruiker betaalt' wat door de burgers als positief en rechtvaardig wordt beschouwd.

#### Standpunt college:

Het college ondersteunt het doel van de motie. Uit het onderzoek blijkt echter dat de 'baten' in de zin van een prikkel voor zuiniger waterverbruik en lagere kosten voor zuivering maar zeer beperkt worden bereikt. Er is geen directe relatie tussen waterverbruik en vuilvracht vastgesteld. Dat maakt het gebruiken van waterverbruik als grondslag voor de zuiveringsheffing niet direct eerlijker. Sociaal gezien kan het ook consequenties hebben, grote (soms armere) gezinnen gaan meer betalen. Waterverbruik als grondslag neemt een complexere heffingssystematiek en eenmalige en structurele hogere kosten met zich mee. Bewustwording van duurzaam waterverbruik kan, bijvoorbeeld sector breed (met o.a. de drinkwaterbedrijven), op een kosten effectievere manier worden ingevuld. Aansluiten op de collectieve initiatieven van de Unie van Waterschappen en het ministerie van IenW heeft de voorkeur. Dit is al opgenomen in het 2<sup>e</sup> ontwikkeling/spoor van de Unie van Waterschappen. Daarnaast ook de mogelijkheid openhoudend om dit standpunt te heroverwegen op basis van tussentijdse ontwikkelingen.

Hieronder bij 'vervolg' is aanvullend aangegeven welke landelijke ontwikkelingen er momenteel spelen rondom dit onderwerp.

#### **Communicatie**

Het onderzoek van Tauw B.V. zal met de Unie van Waterschappen worden gedeeld.

#### **Vervolg**

Deze informatienota geeft antwoord op motie 021-2022 'Verkenning watergebruik als grondslag voor de zuiveringsheffing'. Op termijn zal de Unie van Waterschappen een bijdrage leveren aan zowel het traject toekomstbestendige bekostiging waterbeheer als het onderzoek naar de koppeling van de zuiveringsheffing en de drinkwaterrekening. Het ministerie van IenW heeft de Unie van Waterschappen laten weten dat het traject toekomstbestendige bekostiging waterbeheer verder wordt opgepakt zodra het wetsvoorstel tot aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen is behandeld in de Tweede Kamer. Verder is in een concept-versie van het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing als maatregel voor de middellange termijn (2026-2027) opgenomen dat het ministerie van IenW (als trekker) met de Unie van Waterschappen en drinkwaterbedrijven kansen voor de koppeling van de zuiveringsheffing en de drinkwaterrekening gaat onderzoeken. Dit moet een onderzoek zijn naar de koppeling van deze kosten in eventuele factuur of enkel als communicatiemiddel ten behoeve van bewustwording.

#### **Bijlagen**

- Motie 021-2022 Verkenning watergebruik als grondslag voor de zuiveringsheffing (DM1984146)
- Rapport 'Onderzoek alternatieve grondslag zuiveringsheffing' van Tauw B.V. (DM1959647)